

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/303/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1315215297
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 07. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2017:1315215297.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovej a členov senátu JUDr. Moniky Holickej a JUDr. Ondreja Krajča v právnej veci žalobkyne: V. Y., F. I. XX, M., zastúpenej: Bartošik Šváby s.r.o., so sídlom Plynárenská 7/A, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenému: JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s.r.o., so sídlom Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, o zaplatenie 6.581,40 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 15. marca 2016 č. k. 45C/470/2015 - 120, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom uložil súd prvej inštancie žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni istinu vo výške 6.581,40 eur spolu s úrokom z omeškania, bližšie špecifikovanom vo výroku rozsudku, a náhradu trov konania, pozostávajúcu zo súdneho poplatku za návrh vo výške 394,50 eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 1.100,19 eur. Vo zvyšku (v rámci časti príslušenstva) žalobu zamietol. Vychádzal zo zistenia, že strany sporu dňa 17.09.1997 uzatvorili písomnou formou Zmluvu o poskytovaní plnenia z "Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne, a.s." (ďalej len PDF SLSP), v ktorej sa žalovaný ako povinný zaviazal vyplácať žalobkyni ako príjemcovi doživotne sumu 5.665,- Sk, t.j. 188,04 eur, vždy k 15-temu dňu každého mesiaca až do dožitia príjemcu, počnúc mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom začal príjemca poberať starobný alebo plný invalidný dôchodok. Predmetnú zmluvu posudzoval ako zmluvu o dôchodku podľa ustanovenia § 842 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vykonaným dokazovaním zistený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa § 34, § 39, 842, § 843, § 844 § 582 ods. 1, § 575, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 1, 27 ods. 1 a 8, § 116, § 119 ods. 3 Zákona o bankách č. 483/2001 Z.z.. Uviedol, že výpoveď danú žalovaným žalobkyni zo dňa 26.10.2009 podľa § 528 ods. 1 Obč. zák., považoval za neplatnú z dôvodu, že zmluva o dôchodku bola uzatvorená na doživotne t.j. do dožitia, ktorá je ohraničená smrťou žalobkyne ako objektívne zistenou skutočnosťou. Konštatoval, že z predmetného právneho vzťahu zmluvy o dôchodku vyplýva, že zmluvu nie je možné dohodnúť na určitý čas, ale doživotne, teda do okamžiku smrti oprávneného alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania špecifikovaného určitým časovým úsekom, ktorý má svoj začiatok a koniec, napr. "počas štúdia", počas invalidity", "počas vdovstva" a podobne - v danom prípade v predmetnej zmluve o dôchodku bol teda presne vymedzený začiatok právneho vzťahu a koniec právneho vzťahu, a to počnúc mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom začal príjemca poberať starobný alebo invalidný dôchodok až do dožitia žalobkyne. Mal za to, že trvanie právneho vzťahu bolo stranami dohodnuté na doživotne, t.j. na určenú dobu neurčitého trvania (práva vyplácania dôchodku do okamžiku úmrtia žalobkyne), teda

do doby nezávisle od ich vôle. Uviedol, že z uvedených dôvodov považoval výpoveď žalovaného zo dňa 26.10.2009 za neplatnú pre rozpor so zákonom podľa § 39 Obč. zák., nakoľko podľa citovaného zákonného ustanovenia vypovedať možno iba zmluvu dojednanú na dobu neurčitú, a preto žalovaný nemohol dať výpoveď žalobkyni podľa § 582 ods. 1. Obč. zák., na ukončenie právneho vzťahu medzi stranami založeného zmluvou o dôchodku, a preto má naďalej povinnosť poskytovať plnenie žalobkyni podľa uzatvorenej zmluvy o poskytovaní plnenia. Konštatoval, že žalovaný bol zamestnávateľom vo vzťahu k svojmu dlhoročnému zamestnancovi, žalobkyňa pracovala u žalovaného, poskytla mu určitú protihodnotu, žalovaný mal zisk, a preto vytvoril podporný dôchodkový fond, ktorý slúžil na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú pracovníci dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity, na ocenenie ich vernosti, kvality ich práce a na podporu stabilizácie pracovníkov - zo strany žalovaného išlo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, hmotne zabezpečiť pracovníkov na dôchodku, pričom výška sumy plnenia sa riadila dĺžkou nepretržitého hlavného pracovného pomeru najmenej 10 rokov a viac a fond bol spravovaný sociálnym útvarom ústredia SŠTSP. Uviedol, že zmluva o dôchodku nie je ani zmluvou uzatvorenou za nápadne nevýhodných podmienok pre žalovaného, resp. zmluvou, ktorá zaväzuje žalovaného na hospodársky neoprávnené plnenie, alebo plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote. Poukázal aj na to, že zmluva o dôchodku môže byť uzatvorená aj na doživotne určenú dobu neurčitého trvania, jednoznačne nie je zmluvou uzatváranou za nápadne nevýhodných podmienok pre jednu zo zmluvných strán, v opačnom prípade by nebola zákonodarcom ako zmluvný typ upravená v Občianskom zákonníku. V tejto súvislosti poukázal aj na ustálenú rozhodovaciu prax súdov prvej a druhej inštancie, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky /III.ÚS 103/2014 zo dňa 19.02.2014, IV.ÚS 31/2013 zo dňa 17.01.2013, sp. zn. 2Cdo 60/2012 zo dňa 29.03.2012, sp. zn. 3Cdo 186/2012 zo dňa 2.11.2012, sp. zn.7Cdo 115/2014 zo dňa 23.05.2014, sp. zn. 7Cdo 126/2012 zo dňa 12.06.2013. Ďalej poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MCdo 49/2012 zo dňa 29.04.2014 ktorý konštatoval, že "zmluva o dôchodku má presne vymedzený časový úsek svojej platnosti s presne určeným koncom avšak neurčitého trvania. Pojmovým znakom zmluvy o dôchodku je práve neurčitosť trvania doby, počas ktorej právo na vyplácanie dôchodku trvá v tom zmysle, že účastníci vzťahu nevedia určiť konkrétnu dĺžku trvania ich záväzku. Dôsledkom takéhoto stavu by bolo, že každá uzatvorená zmluva o dôchodku, hoci uzatvorená na dobu dožitia oprávnenej osoby, by bola od počiatku ponechaná na ľubovôľu povinnej strany, ktorá by tak sama svojvoľne určovala dĺžku trvania tejto zmluvy bez ohľadu na vôľu svojho zmluvného partnera." Ďalej uviedol, že v danom rozhodnutí Najvyšší súd poukázal taktiež na to, že v týchto prípadoch nemožno tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka a poukázal na viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré konštatovali, že zmluvu o dôchodku, nemožno vypovedať podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka/ sp.zn. IV ÚS 550/2012 zo dňa 07.11.2012, sp. zn. II ÚS 26/2012 zo dňa 25.04.2012/. Poukázal aj na to, že sa nestotožnil s názorom žalovaného, že podľa § 575 ods. 1 Obč. zák., zaniklo právo na plnenie, pretože sa stalo nemožným v zmysle § 27 ods. 8, § 116 a §119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zák. č. 483/2001 o bankách, ktorý neumožňuje banke uskutočňovať činnosti, ktoré sú v rozpore so Zákonom o bankách s uvedením, že odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa nemôže pokračovať v činnosti, ktorej vykonávanie je v rozpore s týmto zákonom, keď banka má poskytovať plnenie hospodársky neodôvodnené, alebo plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote, predovšetkým plnenie bez protihodnoty v zmysle § 27 ods. 8 cit. zák., nakoľko sa žalobkyňa podanou žalobou od žalovaného domáha takéhoto plnenia, pretože plnenie zo zmluvy o dôchodku podľa § 842 Obč. zák., je svojím charakterom plnenie bez akejkoľvek protihodnoty banke a svojím obsahom jednostranne zaväzujúca zmluva, na viac bez akéhokoľvek hospodárskeho dôvodu pre banku. Uviedol, že zmluvu so žalobkyňou žalovaný neuzatváral ako podnikateľ pri výkone podnikateľskej činnosti, a preto sa nejedná o vzťah banky s klientom a na vec nemá vplyv ani tá skutočnosť, že zmluva bola uzatvorená po skončení pracovného pomeru, nakoľko bez predchádzajúceho pracovného pomeru za splnenia požadovaných podmienok by ani nebola uzavretá predmetná zmluva o dôchodku. Konštatoval, že ust. § 27 ods. 8 Zákona o bankách sa nevzťahuje na predmetnú zmluvu o dôchodku v tom zmysle, že záväzok žalovaného voči žalobkyni zanikol z dôvodu nemožnosti plnenia (§ 575 a nasl. Občianskeho zákonníka), a predmetnú námietku žalovaného vyhodnotil ako nedôvodnú, keď žalovaným citované ust. § 27 ods. 8 Zákona o bankách sa vôbec netýka vzťahov upravených predmetnou Zmluvou o dôchodku, t. j. interných vecí banky ako zamestnávateľa a jej zamestnanca, ale predmetné ustanovenie upravuje vzťahy banky, t. j. pri podnikaní banky, čo vyplýva zo začlenenia tohto ustanovenia v časti Zákona o bankách nazvanej "požiadavky na podnikanie banky a pobočky zahraničnej banky" - Zákon o bankách upravuje vzťahy žalovaného ako banky navonok, t.j. uzatváranie zmlúv s klientmi, či inými bankami, vzhľadom k predmetu podnikateľskej činnosti, upravuje predovšetkým

aktivity banky navonok, pričom upravuje aj niektoré vzťahy súvisiace s týmito aktivitami podľa § 1 cit. zák., a z uvedeného je zrejmé, že uzatváranie zmlúv o dôchodku s vlastnými zamestnancami nie je podnikaním banky. Uviedol, že na právny vzťah založený medzi stranami zmluvou o dôchodku nemožno aplikovať citovaný Zákon o bankách, keď ustanovenie § 119 ods. 3 Zákona o bankách len stanovuje bankám povinnosť zosúladiť svoje právne vzťahy voči tretím osobám, vzniknuté pri vykonávaní činnosti podľa doterajších predpisov (t.j. podľa predpisov pred nadobudnutím účinnosti Zákona o bankách) so Zákonom o bankách, a to do 6 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto predpisu. Konštatoval, že v prípade, ak by sa banka dostala do rozporu so svojou povinnosťou zosúladiť svoje vzťahy s tretími osobami, tak jej hrozí správna sankcia. Uviedol, že Zákon o bankách však nestanovuje, že by plnenie zo zmlúv uzavretých v rozpore s ust. § 27 ods. 8 Zák. o bankách bolo nemožné, alebo protiprávne, z tohto ustanovenia nevyplýva skutočnosť, že by došlo k zániku zmluvy o dôchodku z dôvodu nemožnosti dodatočného plnenia, záväzok povinného zo zmluvy trval aj pri zmene jeho právnej formy ako aj pre jeho právneho nástupcu (bod 6 zmluvy), pričom žalovaný plnil zo zmluvy o dôchodku od účinnosti Zákona o bankách po 01.01.2002 až do jej vypovedania. Vzhľadom na vyššie uvedené považoval predmetnú zmluvu o poskytovaní plnenia z PDF SLSP zo dňa 17.09.1997 za platnú a účinnú, uplatnený nárok žalobkyne na zaplatenie sumy vo výške 6.581,40 eur za obdobie od augusta 2012 do júna 2015 /za 35 mesiacov á 188,04 eur/ za dôvodný. Ďalej uviedol, že žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením peňažného dlhu v celkovej výške 6.581,40 eur, čo mu zakladá povinnosť zaplatiť žalobkyni zákonný úrok z omeškania zo sumy 188,04 eur mesačne, uplatnený žalobkyňou od 16.08.2012 až do zaplatenia, keďže plnenie podľa bodu 3. predmetnej zmluvy bol žalovaný povinný vyplácať mesačne, vždy k 15-temu dňu každého mesiaca až do dožitia príjemcu. Poukázal na to, že výška úrokov z omeškania je o 8 % bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, podľa § 3 ods.1 Nariadenia vlády č.87/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov v spojení s § 10 c/ prechodných ustanovení nariadenia vlády k úprave účinnej od 01.02.2013, podľa ktorého ak záväzkový vzťah vznikol pred 01.02.2013 výška úrokov z omeškania sa riadi podľa predpisov účinných k 31.01.2013 aj za dobu omeškania po 31.01.2013. Uviedol, že úroková sadzba Európskej centrálnej banky za obdobie od 16.08.2012 do 16.04.2013 bola vo výške 0,75 %, za obdobie od 16.05.2013 do 16.10.2013 bola vo výške 0,50 %, nesprávne bola uplatnená vo výške 0,75% - preto žaloba v prevyšujúcej časti príslušenstva zamietol, za obdobie od 16.11.2013 do 16.05.2014 bola vo výške 0,25%, za obdobie od 16.06.2014 do 16.08.2014 bola vo výške 0,15%, za obdobie od 16.09.2014 do 16.06.2015 bola vo výške 0,05%. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. podľa zásady zodpovednosti za výsledok sporu, pričom žalobkyni priznal voči žalovanému náhradu trov konania v plnej výške (pozostávajúcu zo súdneho poplatku za podanú žalobu vo výške 394,50 eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 1.100,19 eur), nakoľko mala neúspech v pomerne nepatrnej časti.

2. Proti tomuto rozsudku, do jeho vyhovujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný domáhajúc sa jeho zmeny tak, aby bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá dôvodiac tým, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Argumentoval, že súd prvej inštancie poprel základný účel zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách tým, že vylúčil jeho použitie na danú vec. Uviedol, že tento zákon bol prijatý za účelom regulácie a kontroly bánk s cieľom bezpečného fungovania bankového systému, tak aby bol bankový systém stabilný a bezpečný. Je v rozpore so znením § 1 Zákona o bankách argumentácia súdu prvej inštancie, z ktorej vyplýva, že je povolené bankám plniť zo zmluvy bez protiplnenia pre banku, keďže takáto zmluva nie je uzatvorená pri bankovej činnosti alebo pri podnikaní banky, a preto nie je plnenie zakázané. Mal za to, že aj v tejto veci ide o vzťahy súvisiace s organizáciou, riadením a podnikaním banky, čo bolo preukázané štatútom fondu, slúžiacemu okrem iného aj na podporu stabilizácie pracovníkov, čo je nepochybne vzťahom súvisiacim s jeho organizáciou, riadením a čiastočne podnikaním ako banky. Súd prvej inštancie tak mal na vec aplikovať § 27 ods. 8, § 116 a § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zákona o bankách č. 483/2001 Z.z. a následne § 575 Obč. zák. Argumentoval, že na právny vzťah, založený zmluvou o dôchodku, dopadá Zákon o bankách z dôvodu, že predmetom tohto právneho vzťahu nie je banková činnosť, ale sa jedná o banke zakázanú činnosť, ktorej vykonávanie je v rozpore so zákonom. Ustanovenie § 119 ods. 3 Zákona o bankách zakazuje banke pokračovať v určitých druhoch plnení, ktoré sú v rozpore so Zákonom o bankách a súd prvej inštancie sa nevysporiadal s týmto zákonným zákazom. Argumentoval, že žalobkyňa sa od neho, ako banky, domáha plnenia, ktoré je hospodársky neodôvodnené, či zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote, t.j. je bez protihodnoty. Zákon o bankovej činnosti sa na danú vec vzťahuje preto, že v ust. § 119 ods.3 zakazuje banke odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti

pokračovať v činnosti, ktorej vykonávanie je v rozpore s týmto zákonom, pričom toto ustanovenie sa neobmedzuje len na bankové činnosti, pretože tieto sú v súlade so Zákonom o bankách, zákon naopak zakazuje banke vykonávať iné činnosti než v súlade so Zákonom o bankách, to znamená všetky činnosti banky, ktoré sa dostali do rozporu s týmto zákonom; takto sú v rozpore so zákonom vykonávané aj plnenia, ku ktorým sa banka nesmie zaviazat' v zmysle § 27 ods. 8 Zákona o bankách. S poukazom na uvedené ustanovenia mal za to, že záväzok na plnenie zo zmluvy o dôchodku voči žalobkyni zanikol, pretože plnenie zo zmluvy sa stalo nemožným v zmysle § 575 ods.1 Obč. zák., keďže banka nesmie poskytovať plnenie bez poskytnutia protihodnoty, ani hospodársky neodôvodnené plnenie, pričom zmluva o dôchodku je uzatvorená bez protiplnenia pre neho. Zákon o bankách zakazuje uzatváranie takých zmlúv, ako je zmluva bez protiplnenia, a preto je takáto činnosť - poskytovanie plnenia bez protiplnenia, ktorého sa žalobkyňa domáha, v rozpore so Zákonom o bankách priamo ustanovením § 119 ods. 3. Na základe zmluvy o dôchodku neexistuje žiadne protiplnenie žalobkyne proti nemu, žiadne nikdy neexistovalo. Zmluva o dôchodku nie je zmluvou medzi zamestnancom a zamestnávateľom z dôvodu jej neskoršieho uzatvorenia až po skončení pracovného pomeru. Zdôraznil, že ust. § 119 ods. 3 Zákona o bankách sa neobmedzuje len na právny vzťahy banky a jej klientov pri bankových činnostiach. Namietal nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie, že nešlo o plnenie banky za nápadne nevýhodných podmienok, a že z jeho strany sa jednalo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, spadajúce pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov.

3. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného o údajnej nesprávnej aplikácii zákona o bankách, a to z dôvodov, že zmluva o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne a. s. (ďalej len "zmluva o dôchodku"), uzatvorená medzi stranami, nespadá pod podnikateľskú činnosť banky; poskytovanie plnenia na základe zmluvy o dôchodku nespadá pod činnosť banke zakázanú v zmysle ustanovenia § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zákona o bankách s poukazom na ustanovenie § 27 ods. 12 (v predošlej právnej úprave § 27 ods. 8) Zákona o bankách; zmluva o dôchodku nie je zmluvou uzatvorenou za nápadne nevýhodných podmienok v zmysle § 27 ods. 12 Zákona o bankách; a že nároky, ktoré vznikli pred účinnosťou Zákona o bankách, sa spravujú podľa ustanovení vtedajších právnych predpisov. Tvrdila, že celú argumentáciu žalovaného považuje za absurdnú a účelovú s cieľom vyhnúť sa povinnosti plniť zo zmluvy o dôchodku. Uviedla, že z doslovného gramatického výkladu vecnej pôsobnosti Zákona o bankách, upraveného v ustanovení § 1 Zákona o bankách vyplýva, že Zákon o bankách nereguluje všetky vzťahy súvisiace so vznikom, riadením, podnikaním a zánikom bánk, ale len niektoré, a to s cieľom bezpečného fungovania bankového systému. Konštatovala, že zo systematického výkladu zaradenia § 27 ods. 12 do 6. časti Zákona o bankách s názvom "Požiadavky na podnikanie banky a pobočky zahraničnej banky" vyplýva, že zákonodarca nemal v úmysle zakázať bankám uzavieranie akýchkoľvek zmlúv, a teda aj zmlúv s vlastnými zamestnancami, ktorých predmetom je plnenie ako realizácia sociálnej politiky zamestnávateľa voči zamestnancom, ale len tých zmlúv, ktoré vyslovene súvisia s podnikateľskou činnosťou banky. Tvrdila, že jej nárok nie je nárokom, ktorý vznikol v rámci vykonávania podnikateľskej činnosti žalovaného, či v rámci činnosti žalovaného vo vzťahu k jeho klientom, ale v rámci vzájomného vzťahu medzi žalovaným a jeho bývalým zamestnancom - ňou. V tejto súvislosti poukázala aj na Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 103/2014 zo dňa 19.02.2014. Uviedla, že účelom ustanovenia § 27 Zákona o bankách bolo reagovať na požiadavky Európskej únie transponovať smernicu CRD IV (ďalej len "CRD IV") EÚ parlamentu a Rady 2013/36/EU zo dňa 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a o obozretnejšom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými podnikmi a nariadenie EÚ parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti (ďalej len "CRR"), v dôsledku ktorých sa novelizoval Zákon o bankách a zvýšili sa požiadavky na udržovanie kapitálových rezerv. Cieľom ustanovenia je teda prísnejší dohľad nad úverovými inštitúciami, ktoré poskytovali úvery bez primeraného kapitálového krytia. Tvrdila, že poskytovanie plnenia na základe zmluvy o dôchodku nespadá pod činnosť banke zakázanú v zmysle ustanovenia § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zákona o bankách s poukazom na ustanovenie § 27 ods. 12 Zákona o bankách. Uviedla, že tvrdenie žalovaného, že zmluva o dôchodku zanikla z dôvodu dodatočnej nemožnosti plnenia, je nepravdivé a navyše nemá v Zákone o bankách oporu a navyše v zmysle ustanovenia § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zákona o bankách nie je možné pokračovať v činnosti, ktorej vykonávanie je v rozpore so Zákonom o bankách. Konštatovala, že v prípade, ak by sa banka dostala do rozporu so svojou povinnosťou nepokračovať v činnosti v rozpore so Zákonom o bankách, nespôsobiloby to automaticky neplatnosť plnenia zo zmlúv

uzatvorených v rozpore s ustanovením § 27 ods. 12 Zákona o bankách. V tejto súvislosti poukázala a contrario na ustanovenie § 119 ods. 3 Zákona o bankách posledná veta, ktorá jasne stanovuje ex lege neplatnosť ustanovení stanov banky, ktoré nie sú zosúladené so Zákomom o bankách - žiadna takáto ex lege neplatnosť zmlúv uzatvorených v rozpore s § 27 ods. 8 (podľa novej právnej úpravy § 27 ods. 12) Zákona o bankách však Zákomom o bankách stanovená nie je, a je teda jednoznačné, že zákonodarca nepredpokladal ako následok rozporu so Zákomom o bankách zánik právnych vzťahov s tretími osobami, ktoré vznikli pred účinnosťou Zákona o bankách. Tvrdila, že zmluva o dôchodku nie je zmluvou uzatvorenou za nápadne nevýhodných podmienok v zmysle § 27 ods. 12 Zákona o bankách, a že nesúhlasí s tvrdením žalovaného, že zo zmluvy o dôchodku nedošlo k poskytnutiu žiadneho protiplnenia z jej strany voči žalovanému, nakoľko táto bola uzatvorená až po skončení pracovného pomeru. Konštatovala, že zmluvný typ zmluva o dôchodku ako zmluva asynalagmatická, ktorá môže byť uzavretá aj na doživotne určenú dobu neurčitého trvania, jednoznačne nemôže byť považovaná za zmluvu uzatváranú za nápadne nevýhodných podmienok pre jednu zo zmluvných strán a pokiaľ by tomu tak bolo, nebola by zákonodarcom v tejto podobe ako zmluvný typ upravená v Občianskom zákonníku. Tvrdila, že bola dlhé roky zamestnancom žalovaného a svojou každodennou dlhoročnou prácou pre žalovaného sa nemalou mierou zaslúžila o súčasné postavenie žalovaného na bankovom trhu, a preto protihodnota plnenia žalovaného bola z jej strany poskytnutá počas skoro jej celého aktívneho pracovného života. Konštatovala, že aj keby bolo možné pripustiť žalovaného argument, týkajúci sa poskytovania protiplnenia po uzatvorení zmluvy o dôchodku, tak považuje za potrebné uviesť, že "Podporný dôchodkový fond" žalovaného (ďalej len "PDF") bol vytvorený dňa 28.06.1993 a v zmysle PDF mali byť plnenia z neho vyplývajúce vyplácané počnúc mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom začal príjemca poberať starobný dôchodok, pričom k uzatvoreniu zmluvy o dôchodku došlo o viac než štyri roky neskôr. Uviedla, že napriek tomu, že zmluva o dôchodku bola uzatvorená až po skončení pracovného pomeru, protihodnota plnenia žalovaného bola z jej strany poskytnutá vo vzťahu k zmluve o dôchodku ešte za trvania pracovného pomeru, nakoľko poskytovala protiplnenie žalovanému ešte viac než štyri roky po tom, ako bol PDF vytvorený. Tvrdila, že ani v prípade, ak by zmluva o dôchodku bola zmluvou uzatvorenou za nápadne nevýhodných podmienok pre žalovaného, tak platnosť takejto zmluvy nezaniká a nezaniká ani povinnosť z takejto zmluvy poskytovať plnenie. Uviedla, že v zmysle ustanovenia § 116 Zákona o bankách sa nároky, ktoré vznikli do účinnosti Zákona o bankách, spravujú podľa vtedajších právnych predpisov. Konštatovala, že právnym predpisom upravujúcim oprávnenie žalovaného zriaďiť PDF bolo nariadenie vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 577/1990 Zb. o finančnom hospodárení štátnych podnikov (ďalej len "Nariadenie vlády"), ktoré už v súčasnosti nie je platné. Ďalej uviedla, že v zmysle článku II bod 1 Štatútu PDF sa následne fond v súlade s Nariadením vlády vytvoril na základe článku 11 bod 14 podnikovej kolektívnej zmluvy SŠTSP na rok 1993". Tvrdila, že použitie prostriedkov Fondu vytvoreného zo zisku žalovaného, s ktorým môže žalovaný po splnení si zákonných povinností (povinné prídely do zákonných fondov atď.) voľne disponovať, na účel, určený žalovaným podľa vlastného uváženia, je pritom podľa jej názoru výsledkom realizácie ústavného práva žalovaného na podnikanie a súčasťou ústavou garantovaného vlastníckeho práva. Mala za to, že Zákon o bankách v žiadnom svojom ustanovení nelimituje oprávnenie bánk použiť po splnení si zákonných povinností (povinné prídely do zákonných fondov atď.) svoj zisk podľa vlastného uváženia. Tvrdila, že tak ako žalovaný môže svoj disponibilný zisk rozdeliť v podobe dividend a tantiém svojim akcionárom a členom predstavenstva, resp. dozornej rady, môže rozhodnúť aj o použití tohto disponibilného zisku na doplnenie Fondu, z ktorého je vyplácané plnenie zo zmlúv o dôchodku, vrátane predmetnej zmluvy o dôchodku. Ďalej uviedla, že považuje argumentáciu žalovaného za účelovú obranu s cieľom vyhnúť sa plneniu jeho povinností, vyplývajúcich zo zmluvy o dôchodku. Konštatovala, že argumentácia žalovaného sa v porovnaní s argumentáciou uvedenou v priebehu prvoinštančného konania žiadnym spôsobom nezmenila, pričom je názoru, že súd prvej inštancie sa s predmetnými argumentmi žalovaného dostatočne vysporiadal. Tvrdila aj to, že konanie žalovaného nielen zaťažuje súdy, ale je podľa jej názoru taktiež v rozpore s dobrými mravmi. Z uvedených dôvodov navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania.

4. Odvolací súd; s poukazom na § 470 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok (ďalej len "C.s.p.") účinného od 01.07.2016; preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a v medziach odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP) dospel k záveru, že žalovaný nedôvodne vytyka súdu prvej inštancie, že na základe vykonaných dôkazov dospel

k nesprávnym skutkovým zisteniam a že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

5. V preskúmvanej veci vykonal súd prvej inštancie náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti žaloby žalobkyne na zaplatenie žalovanej pohľadávky, ako aj na opodstatnenosť tvrdení žalovaného z hľadiska skutočností, ktoré uvádzal na svoju obranu, zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade so zásadami vyplývajúcimi z § 132 O.s.p. dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe vyvodil aj správne právne závery o neplatnosti výpovede zmluvy o poskytovaní plnenia z "Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne, a.s." a z toho vyplývajúcej povinnosti žalovaného poskytovať žalobkyni plnenie zo zmluvy o dôchodku; ktorá nezanikla ani v dôsledku dodatočnej nemožnosti plnenia žalovaného; keď na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 34, § 39, § 842, § 843, § 844, § 582 ods. 1, § 575 ods.1) v spojení so Zákomom o bankách č. 483/2001 Z.z. (§ 1, 27 ods. 1 a 8, § 116, § 119 ods. 3), ktoré aj správne vyložil a svoje dôvody vedúce k vyhovaniu žaloby aj náležite vysvetlil v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 157 ods. 2 O.s.p., pričom sa dôsledne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie veci, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán a posúdil opodstatnenosť všetkých právne a skutkovo relevantných námietok strán súvisiacich s predmetom konania.

6. Žalovaný vo svojom odvolaní v jeho podstatnej časti už len zopakoval a podrobnejšie rozviedol svoje námietky a argumenty prednesené pred súdom prvej inštancie, ktorý sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dôsledne vysporiadal s tým, prečo na ne neprihliadol, a v dostatočne primeranom rozsahu poukázal na všetky podstatné skutočnosti, vyplývajúce z vykonaného dokazovania objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, a preto jeho rozhodnutie možno považovať v tomto ohľade za presvedčivé. So zreteľom na uvedené odvolací súd považuje skutkové a právne závery súdu prvej inštancie za správne a v celom rozsahu sa preto stotožňuje s dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktoré viedli súd prvej inštancie k týmto záverom, tieto si osvojuje v celom rozsahu a v podrobnostiach na ne odkazuje. Obsah odvolania žalovaného nie je spôsobilý; z hľadiska ním uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. d/,f/ O.s.p (podľa novej právnej úpravy § 365 ods. 1 písm. f/,h/ C.s.p.); spochybniť správnosť záverov súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie, keď ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu oproti tomu, ako bol ustálený súdom prvej inštancie, z ktorého potom vychádzalo aj jeho právne posúdenie veci.

7. So zreteľom na uvedené odvolací súd, stotožňujúc sa s odôvodnením súdu prvej inštancie v celom rozsahu, rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1,2 C.s.p. Na zdôraznenie jeho správnosti poukazuje na niektoré právne významné aspekty prípadu z hľadiska odvolacích námietok žalovaného.

8. V preskúmvanej veci je predmetom konania žalobkyňou uplatňovaný nárok na plnenie zo zmluvy o dôchodku po tom, ako túto zmluvu žalovaný, s účinnosťou ku dňu 31.3.2010, jednostranne ukončil výpoveďou. Pre rozhodnutie o uplatňovanom nároku tak bolo rozhodujúce posúdenie, či zmluva o dôchodku, uzatvorená medzi stranami, na základe ktorej sa žalovaný zaviazal vyplácať žalobkyni doživotne dôchodok, je zmluvou uzatvorenou na dobu určitú alebo na dobu neurčitú, vyriešenie ktorej otázky bolo potom určujúce pre posúdenie platnosti výpovede žalovaného.

9. Otázka, či zmluva o dôchodku uzatvorená doživotne, je zmluvou na dobu určitú alebo neurčitú, a či ju je možné; ako zmluvu dojednanú na dobu neurčitú; jednostranne vypovedať, bola v súdnej praxi vyriešená uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 M Cdo 9/2011, ktorý zohľadnil aj právny názor vyslovený Ústavným súdom SR v jeho viacerých rozhodnutiach, v ktorých tento konštatoval, že zmluvu o dôchodku, ktorý sa má vyplácať doživotne, nemožno vypovedať podľa § 582 ods. 1 Obč. zák., keď dojednanie zmluvy o dôchodku "na doživotie" nepochybne treba považovať, z hľadiska povahy tohto dojednania, za dojednanie zmluvy na "dobu určitú". Rovnaký záver vyslovil Najvyšší súd SR aj vo svojom uznesení sp.zn. 5MCdo/49/2012 zo dňa 29.04.2014, z ktorého vychádzajú závery súdu prvej inštancie v danej veci.

10. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, založené na právnom závere o neplatnosti výpovede žalovaného zo zmluvy o dôchodku, je v súlade s doterajšou konštantnou rozhodovacou činnosťou a ustálenou súdnou praxou.

11. S námietkou žalovaného, že zmluva o dôchodku zanikla v dôsledku nemožnosti plnenia podľa § 575 ods. 1 Obč. zák. vzhľadom na ust. § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách; podľa ktorého banka nemôže uzatvárať zmluvy, ktoré ich zaväzujú na hospodársky neodôvodnené plnenia alebo na plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote; sa súd prvej inštancie vysporiadal správne tak, že túto nepovažoval za dôvodnú, keď zohľadnil, že zmluva neuzatváral žalovaný so žalobkyňou ako podnikateľ pri výkone podnikateľskej činnosti, nejedná sa preto o vzťah banky a klienta a rovnako je bezpredmetné, že zmluva bola uzatvorená po skončení pracovného pomeru.

12. Uvedená právna úprava bola zavedená s účinnosťou od 1.1.2002 v ust. § 27 ods. 5 (a až od 1.1.2007 v ust. § 27 ods. 8) Zákona o bankách, pričom žalovaný naďalej plnil zo zmluvy o dôchodku aj po 1.1.2002, a to až do jej vypovedania ku dňu 31.3.2010.

13. Rovnako považoval aj odvolací súd za potrebné zohľadniť to, že uvedené ustanovenie je zakomponované v Zákone o bankách v šiestej časti upravujúcej požiadavky na podnikanie banky, a teda sa vzťahuje na bankovú činnosť (§ 2 ods. 5), prípadne iné činnosti, ktoré smie banka vykonávať pre iného v súvislosti s jej prevádzkou (§ 2 ods. 10) a pokračovanie len v takejto činnosti v rozpore s ust. § 28 ods. 5(8) sa stalo nadobudnutím účinnosti Zákona o bankách 1.1.2002 nemožným. Odvolaciemu súdu nie je známe, že by žalovanému bola takáto nepovolená činnosť (teda rozpor zmluvy so zákonom) vytknutá v rámci výkonu bankového dohľadu nad jeho činnosťou. V tejto súvislosti odvolací súd, v súlade so závermi súdu prvej inštancie zdôrazňuje, že pri posudzovaní zmluvy o dôchodku z hľadiska § 27 ods. 8 Zákona o bankách, je potrebné osobitne zohľadniť, že v danom prípade vystupoval žalovaný ako (bývalý) zamestnávateľ vo vzťahu ku svojmu (bývalému) zamestnancovi odchádzajúcemu do dôchodku a obsahovou náplňou zmluvného vzťahu bolo poskytnutie sociálnej výhody z podporného dôchodkového fondu, slúžiaceho na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú zamestnanci dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity, na ocenenie ich vernosti, kvality ich práce a na podporu stabilizácie zamestnancov; zo strany žalovaného išlo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o zamestnanca pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, spadajúcu pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov, zmluvu so žalobkyňou teda žalovaný neuzatváral ako podnikateľ pri výkone svojej podnikateľskej činnosti; nešlo ani o vzťah banky s klientom.

14. Odvolací súd tak, zhodne s názorom súdu prvej inštancie, nepovažoval zmluvu o dôchodku uzatvorenú za nápadne nevýhodných podmienok v tom, že by sa ňou žalovaný zaviazal na hospodársky neodôvodnené plnenie alebo plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote. V danom prípade išlo o zmluvu, ktorej možnosť uzatvorenia, ako jeden zo zmluvných typov, vyplýva priamo zo zákona a predstavuje legitímny právny prostriedok na to, aby zamestnávateľ "odmenil" svojich dlhoročných zamestnancov, odchádzajúcich do starobného a invalidného dôchodku, za ich dlhoročnú vernosť a kvalitu ich práce, vo forme peňažného plnenia slúžiaceho na podporu zabezpečenia ich životnej úrovne, ktorú dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity; ide o "ocenenie" zamestnancov, ktorí sa tak svojou dlhodobou prácou spolupodieľali na vytváraní hodnôt žalovaného; výška plnenia žalovaného je aj preto odstupňovaná v závislosti od dĺžky nepretržitého trvania pracovného pomeru. S poukazom na uvedené možno vyvodiť záver, že nejde o hospodársky neodôvodnené plnenie alebo také, ktoré by zjavne nezodpovedalo poskytovanej protihodnote; v opačnom prípade každé (bezodplatné) plnenie žalovaného bez súčasného protiplnenia (ako napr. darovanie) by bolo, ako zakázaná činnosť, v rozpore so Zákonom o bankách; takýto záver však výkladom ust. § 27 ods. 8 v spojení s § 119 ods. 3 Zákona o bankách nemožno vyvodiť.

15. Uvedené právne úvahy nie sú v rozpore ani s účelom a zmyslom Zákona o bankách, deklarovanom v § 1, nakoľko z uvedeného ustanovenia zákona vyplýva, že tento sa vzťahuje, ako norma verejného práva, len na niektoré vzťahy súvisiace so vznikom, organizáciou, riadením a podnikaním a so zánikom bánk, a priamo nerieši interné vzťahy banky s ich bývalými zamestnancami spadajúce do oblasti sociálnej starostlivosti zamestnancov, resp. bývalých zamestnancov. Ani z obsahu štatútu prijateho, okrem iného, aj za účelom podpory stabilizácie zamestnancov banky, nemožno vyvodiť, že by tento predstavoval nástroj organizácie či riadenia banky, a že by tak vzťahy založené týmto štatútom mali bez ďalšieho spadať pod režim zákona o bankách.

16. Nakoľko prijatá právna úprava v Zákone o bankách sa nedotkla zmeny tvorby fondu (čl. II, bod 3 štatútu) alebo potreby zmeny štatútu (čl. V, bod 2) tak, že by tvorba fondu z použiteľného (čistého) zisku predstavovala takú činnosť banky, v ktorej žalovaný nemôže ďalej pokračovať pre jej rozpor so zákonom, nemožno vyvodiť záver o zániku záväzku žalovaného poskytovať žalobkyni plnenie zo zmluvy o dôchodku v dôsledku nemožnosti plnenia podľa § 575 ods. 1 Obč. zák.

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobkyni, ktorá bola úspešná v odvolacom konaní v plnom rozsahu, nárok na náhradu trov odvolacieho konania priznal.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).